

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 68. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135228000/facsimile.pdf> (tilgået 19. juni 2021)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

at forglemme som findes hos *Ciceronem* og andre^y). Omsider, da jeg kendelig fornåm, at Manden var forvirret af Blusel og optog mine Ord med halvt fortørnet Sind, gav jeg Talen en anden Vending, og gik saa siden velforvaret bort.

XV

HVILKET AF KØNNENE ER MEST FORDÆRVET?

I Nærheden af Randers her i Jylland boer en Kvinde af højædel Stamme, men end ædlere af Sind, hvem jeg forlængst i et Vers paa Modersmaalet offentlig har kaldt en Heltinde blandt Mænd og en Mand blandt Heltinder^o). Paa hendes Gaard plejer jeg en Gang om Aaret at ligge paa Landet, ifald man kan kalde det Leyned landligt, da jeg aldrig hele Aaret rundt har mere at bestille og er mere optaget af de dejligste Tusculanske Efterforskninger^b). Thi det er under lærde Taler, baade verdslige og gudelige, at man hos hende spiser Middags- og Aftensmad, spadserer og sidder. Jeg taler her ikke om de utallige vellærde og højst angeneme Samtaler, som hun og jeg har haft med hinanden, og som skal omtales ved en anden Lejlighed. En rinder mig i Hu, ikke justement særlig vigtig, men, som mig tykkes, ingenlunde ufor nøjelig. Talen var tilfældig falden paa en fornem Jomfru, som beherskedes af en aldeles besynderlig

Appetit, saa at der var intet Sul hvori hun fandt mere Behag end i at æde Saffian og Ruslæder, fra hvilket hun hverken ved onde eller gode Ord lod sig afholde. Jeg greb Lejligheden til en godmodig Spotteglose og sagde: »I se her, Gæster, hvor skrøbeligt det svagere Køn er, og hvor ubændige dets Lidenskaber ere, hvorpaa deres mandlige Afkom lettelig kan opvise Exempla.« Kvindernes Forsamling, i hvilken jeg sad som den eneste af Mandkøn, smiler derad, og Skærmydselen holdes længe vedlige. Omsider kom det saa vidt, at disse begyndte at blæse i Trompet og at kræve sig den vellærde Husfrue til Anfører, under hvis Fane og Commando de ventede at holde Sejren i Hænde. Hun adlyder, gør (ej med Læmpe) et læmpeligt Angreb paa mig og søger med forskellige Grunde at overbevise om at Kvindekønnet ej er skrøbeligere eller mere fordærvet end Mandkønnet, ligesom i sin Tid *Cleanthes* i det tabte Skrift: *Om at Mand og Kvinde have en og samme Dyd*^c). Hun foreholder mig saa mange heroiske Exempler af Kvindekønnet paa Lærdom, Kyskhed, Mod og alle andre Dyder, tagne fra begge Historier^d) og fra alle Tider, at Mændene ved Synet af dem enten maa give efter og strække Gevær, eller tilstaa at Sejrsprisen er dem tvivlsom; hun foreholder mig de mest majestætiske Regentinder, som have styret Rigets Ror langt visere end Mænd og overgivet Efterkommerne Landet i den mest blomstrende Tilstand. Jeg lyttede — ej uden inderlig Glæde — til Menneskets utrolige Veltalenhed og mang-

foldige Læsning, men tav stille, lod som intet, og sagte Udflugter, dels for at følge min Discretion, dels fordi jeg lurede paa Fruens Øren og Bifald. Men da hun med venlige Ord atter og atter ansporede mig, bad jeg forud om Tilgivelse og Overbærenhed, hvis jeg maaske fremsatte min Mening lidt frit, og tilstod for det første, at Kvindeme staa over Mændene i Forstandens Styrke og Skarpsindighed, fordi hos dem de mere aabne Canaler afsondre det tykke i Blodet (saaledes betegnede jeg uformærkt deres maanedlige Udsondringer^{a)}), som sætter Aandernes Skarpsindighed tilbage; dernæst indrømmede jeg, ikke for at smigre, men som min oprigtige Mening, at Kvinderne overgaa Mændene i Dyders Pris, »men«, føjede jeg til, »ogsaa i Laster«. Ved at høre det Ord aflod hun ikke med atter og atter sagtomdig at trænge ind paa mig og spørge efter mine Grunde. Sagen var nu naaet saa vidt, at enten maatte jeg sejre eller besejres; Udflugt stod ikke længer aaben. Jeg tog derfor Mod til mig, lod bringe Prædikerens eller Sirachs Bog og oplæste disse Ord i denne^{f)}: *Bedre er en Mands Ondskab end en Kvinde som gør en til gode*; og tillige tilkaldte jeg fra Heltindens Bibliotheque *Josephum*^{g)}, som anfører det ommeldte Ord lidt anderledes og i forøget Skikkelse, saalunde: *Kvinden er i alle Dele værre end Manden, og dennes Ondskab etc.*^{h)}. Fruen ledte længe forgæves efter Udvej af denne Knibe, idet hun snart drog Boghandlernes Omhu og Ærlighed i Tvivl, snart udlagde begge Skribenteres

Mening anderledes, og endelig rejste hun sig til Oprør mod Prædikerens Myndighed og sagde at hun overlod Respecten for ham til de gamle Jøder, især til de hellenistiske af dem. Denne Strid drog sig ud en liden Stund; da sagde jeg omsider: »Lader os, højædle Velynderinde, vende tilbage til selve Hovedsagen og sagtomdig granske, hvorum Striden egentlig drejer sig. Jeg har imod din Formening antaget, at Kvinderne overtræffe Mændene i Laster; velan, lader os da betragte alle den menneskelige Naturs Skændigheder, alle dens Begærigheder, og du vil indse at jeg ej har gjort dit Køn nogen Uret. Lad hin skidne og afskyelige *Ukyskhed* træde frem for alles Øjne: den bedrives baade af Mænd og Kvinder, men af disse sidste langt mere ustyrligt, fordi de — for ej at tale om deres halvnøgne Kroppe og sminkede Hud, deres uanstændige Trætter med Mændenes Uformuenhed midt paa aaben Gade, og andre Arter af kvindelig Ubluhed — sætte deres Kyskhed ofentlig til Salgs, fordi

*sig Skogen holder fal for hver, som Prisen byder*ⁱ⁾,

et Paradis for urene Øjne, men et Helvede for Sjælene og en Skærsild for Pungene.« Dertil gensvarede den overmaade tugtige Kvinde, der alvorligt afskyede hiat skammelige Levned og Erhverv, med al sin Aands Hurtighed og Skarpsindighed, at de sodomitiske Mænd synde end skammeligere, hvilke hengive sig til Elskov mod Naturen. Men jeg kaldte *Moses*^{j)} til Vidne paa, at